

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia listopada 2011 r.

LLO-4101-21-02/2011
P/11/083

Pan
Jacek WALCZAK
Prezydent Miasta Sieradza

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała Urząd Miasta Sieradza, zwany dalej „Urzędem”, w zakresie przygotowania struktur obrony cywilnej do realizacji zadań w okresie wojny i pokoju w latach 2009 – 2011 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym 17 października 2011 r. – Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła przygotowanie struktur obrony cywilnej Urzędu do realizacji zadań w okresie wojny i pokoju, mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Formułując ocenę pozytywną NIK uwzględniła w szczególności:

- posiadanie i aktualizowanie Planu Obrony Cywilnej miasta Sieradza oraz opracowanie rocznych planów działania w zakresie obrony cywilnej,
- zidentyfikowanie zagrożeń dla Sieradza,
- sporządzanie wytycznych do działalności w dziedzinie obrony cywilnej miasta zgodnie z wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Powiatu,
- posiadanie i funkcjonowanie Systemu Wczesnego Wykrywania i Alarmowania,
- utworzenie w badanym okresie Drużyny Ratownictwa Przeciwpowodziowego oraz powołanie Drużyny Wykrywania i Alarmowania,
- rozpoznanie potrzeb oraz przygotowanie ewakuacji ludności na wypadek masowego zagrożenia dla życia i zdrowia ludności na znacznym obszarze,

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

- propagowanie wśród mieszkańców Sieradza wiedzy o zasadach ochrony ludności przed zagrożeniami,
- uzgodnienie podmiotów do udzielenia pomocy medycznej poszkodowanym oraz sporządzenie projektu porozumienia pomiędzy Urzędem Miasta, Urzędem Gminy i Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w sprawie utworzenia Zastępczych Miejsc Szpitalnych dla poszkodowanej ludności,
- opracowanie Zasad Zapewnienia Funkcjonowania Publicznych Urzędów zaopatrzenia w Wodę w Warunkach Specjalnych i realne przygotowanie do dostaw wody,
- uzgodnienie zasad doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych,
- przechowywanie posiadanego sprzętu obrony cywilnej w suchych i uporządkowanych magazynach,
- prawidłowe rozliczanie wykorzystania środków budżetowych przeznaczonych na obronę cywilną.

Stwierdzono podczas kontroli poniższe nieprawidłowości:

- brak w Planie Obrony Cywilnej miasta Sieradza (zwany dalej „Planem OC”) niektórych elementów, określonych w „Treści Planów OC”, przekazanych przez Szefa OC powiatu sieradzkiego, a także brak: oznaczenia aktualizacji części Planu klauzulą „Zastrzeżone” w okresie od września 2004 r. do czasu kontroli, pisemnego potwierdzenia uzgodnienia Planu z szefem OC jednostki nadrzędnej oraz dat: opracowania, uzgodnienia i zatwierdzenia Planu,
 - brak wieloletniego planu działania obrony cywilnej Sieradza,
 - brak organizowania przez Pana Prezydenta (jako Szefa OC miasta Sieradz) ćwiczeń i szkoleń formacji OC (organizowane były przez zakłady pracy we własnym zakresie),
 - brak organizowania szkoleń ludności w zakresie samoobrony,
 - brak kompletnego wyposażenia utworzonych formacji OC oraz brak przeglądów urządzeń specjalistycznych tych formacji.
1. Plan OC, opracowany w latach 1995-96, nie został opatrzony datą opracowania. W późniejszym okresie był aktualizowany tylko 12 razy. NIK negatywnie ocenia fakt aktualizacji Planu OC dopiero w 2008 r., czyli aż po 5 latach od otrzymania wytycznych Szefa OC powiatu sieradzkiego, dotyczących zasad opracowania planów OC gmin i zakładów pracy, przekazanych przy piśmie Szefa Obrony Cywilnej powiatu sieradzkiego z 8 maja 2003 r., adresowanych do Szefów OC miast i gmin powiatu sieradzkiego. Plan ten został również zatwierdzony przez Pana Prezydenta bez daty. Brak daty jego zatwierdzenia spowodował niemożność ustalenia, kiedy ono nastąpiło. Plan nie posiadał

także potwierdzenia uzgodnienia go z nadrzędnym organem obrony cywilnej, do czego zobowiązywały ww. zasady z 8 maja 2003 r. Dopiero w trakcie kontroli na stronie tytułowej umieszczono zapis potwierdzający uzgodnienie ww. planu z organem nadrzędnym w listopadzie 2004 r.

Ponadto, aktualizacje wprowadzone w czerwcu 2011 r. w Planie OC, w części dotyczącej planu działania OC w procesie osiągania wyższych stanów gotowości obronnej (OWSGO), nie zostały opatrzone klauzulą „Zastrzeżone”. Obowiązek ten wynikał z zasad opracowania planów OC gmin, zawartych w piśmie SO.5224/11/04 Starostwa Powiatowego w Sieradzu z dnia 17 września 2004 r., adresowanego do Szefów OC miast i gmin powiatu sieradzkiego.

Plan OC nie posiadał następujących elementów, wymaganych na podstawie wytycznych Szefa Obrony Cywilnej powiatu sieradzkiego i przekazanych do miast i gmin w maju 2003 r.:

- w części opisowej:

- zestawienie ewentualnych strat w sprzęcie i materiałach, na skutek określonego zagrożenia,
- plan zapewnienia niezbędnych warunków do życia ludności ewakuowanej – w zakresie potrzeb aprowizacyjnych i sanitarnych,
- wykaz dystrybucji i sprzedaży indywidualnych środków ochrony przed skażeniami,
- terminy i sposoby realizacji przedsięwzięć związanych z zaciemnianiem i wygaszaniem świateł, gdyż jak stwierdził p.o. Kierownika Biura Bezpieczeństwa Obywateli Urzędu, *„tego punktu już się nie realizuje, ponieważ były dyspozycje nie realizowania zaciemnień...”*
- czynności gminnego zespołu reagowania w czasie osiągania wyższych stanów gotowości obronnej,
- plan powiadamiania gminnego zespołu reagowania,
- obowiązki osób funkcyjnych gminnego zespołu reagowania,
- zestawienia sił i środków łączności,

W odniesieniu do 4 ostatnich punktów wyjaśniono, że *„obecnie Miejski Zespół Reagowania Kryzysowego stanowi jednostkę, która odpowiada za prowadzenie działań związanych ze zdarzeniami kryzysowymi.”*

- w części graficznej:

- charakterystyka (liczebność i wyposażenie) współpracujących sił ratowniczych,
- czas gotowości do działania środków alarmowania,

- operacyjne czasy prowadzenia ewakuacji (rozpoczęcia i zakończenia ewakuacji), ponieważ jak wyjaśniono „*trudno jest określić te czasy dla poszczególnych rodzajów ewakuacji, gdyż zależy to od bardzo wielu czynników...*”,
 - drogi przewidziane do ewakuacji samorzutnej,
 - harmonogram osiągania gotowości eksploatacyjnej budowli ochronnych, ponieważ jak wyjaśniono „*brak jest obecnie fachowych instrukcji w tej sprawie, które pozwalałyby opracować ww. harmonogramy*”.
2. W badanym okresie Pan Prezydent opracowywał, zgodnie z wytycznymi Szefa OC powiatu sieradzkiego, roczne plany działania w zakresie obrony cywilnej. Natomiast nie opracował wieloletniego planu działania w ww. zakresie, czym naruszył przepis § 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin² (zwane dalej „rozporządzeniem sprawie OC”).
 3. Pan Prezydent, jako Szef OC miasta Sieradz, nie organizował szkoleń i ćwiczeń formacji w zakresie OC, a tylko był informowany o realizacji takich we własnym zakresie przez zakłady pracy. Jednak przepisy § 3 pkt 4 rozporządzenia w sprawie OC nakładają na szefów OC gmin organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej.
 4. Również nie organizował Pan szkoleń ludności w zakresie obrony cywilnej, czego wymaga przepis § 3 pkt 5 rozporządzenia w sprawie OC. Szkolenia organizowane dla pracowników zakładów pracy, organizowane przez ich kierownictwa, nie wypełniają dyspozycji wymienionego przepisu. NIK natomiast pozytywnie ocenia rozpropagowanie wśród mieszkańców Sieradza wiedzy o zasadach ochrony ludności przed zagrożeniami.
 5. Izba pozytywnie ocenia wykorzystanie środków finansowych zaplanowanych na cele obrony cywilnej oraz sposób przechowywania posiadanego sprzętu OC. Jednak stwierdzone podczas kontroli braki wyposażenia formacji OC wymagają uzupełnienia. Pan Prezydent nie występował do jednostek nadrzędnych OC w sprawie uzupełnienia brakującego wyposażenia formacji OC. NIK stwierdza także brak sprawdzania sprawności rentgenoradiometru DP-75 i dopuszczenia go do pomiarów skażeń. Ważność sprawdzenia wygasła 28 maja 2004 r. Pozytywnie natomiast Izba ocenia wykonanie prac konserwacyjnych rentgenoradiometru oraz przyrządu rozpoznania chemicznego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. uaktualnienie i kompletne opracowanie Planu OC miasta Sieradz,

² Dz. U. Nr 96, poz. 850

2. opracowanie wieloletniego planu działania w zakresie obrony cywilnej,
3. organizowanie szkoleń i ćwiczeń formacji OC oraz szkoleń ludności w zakresie samoobrony,
4. uzupełnienie wyposażenia formacji OC oraz sprawdzenie sprawności starego sprzętu specjalistycznego lub jego wymiana na możliwy do stosowania.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezydenta, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezydentowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.